

Stockholm den 31 augusti 2018

Yttrande **Långsiktigt stöd till det civila samhället (Ds 2018:13)**

Sammanfattning

Vi gläds åt att civilsamhällets ihållande påpekande kring bristen på långsiktiga bidrag nu tas på allvar.

Det är positivt att man lyfter fram tidigare utredningar och vad som kommit fram i dem samt att det görs en genomgång av olika bidragsformer. Även organisationernas olika roller lyfts fram, vilket är positivt.

Det blir efter denna beskrivning förvånande att det saknas mer kring den stora del av organisationer som inte ens fått tillgång till organisations- och/eller verksamhetsbidrag. Inom Famna finns ett drygt 70-tal organisationer som är opinionsbildare samt utförare av tjänster inom välfärdens område.

Av dessa organisationer saknar flertalet organisationsbidrag, vilket medför att det arbete som alla dessa organisationer ändå utför inom opinionsbildning och röstbärande aktiviteter genomförs med organisationens egna medel. Många av dessa organisationer är 100-200 år gamla men har ändå svårt att komma in i dagens system för att kunna få organisationsbidrag.

Det borde läggas tid och resurser på att ta fram tydliga förslag om hur alla demokratiskt uppbyggda organisationer inom civilsamhället ska kunna få del av organisationsbidrag.

Vi är i huvudsak positiva till promemorians bedömningar. Däremot anser Skyddsvärnet att bedömningarna kan stärkas ytterligare genom några tillägg, förtydliganden eller förändringar.

Nedan följer en genomgång av promemorians bedömningar samt våra kommentarer på dessa.

SKYDDSVÄRNET

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

10.1 Fler organisationsbidrag bör övervägas

Bedömning: Det bör övervägas om de två bidragen i tabell 10.1 ska fördelas i form av organisationsbidrag istället för verksamhets- eller projektbidrag.

Skyddsvärnets kommentar:

Skyddsvärnet tillstyrker förslaget.

Viktigt att det fortsättningsvis finns möjlighet för organisationer som tidigare inte fått bidrag inom dessa kategorier att kunna komma till i framtiden så det inte är "låst" till några organisationer på det aktuella området.

Socialstyrelsens statsbidrag till "att främja utvecklingen av idéburen vård och omsorg" har till sin utformning och kriterier likhet med verksamhetsbidrag. Detta bör vara ett organisationsbidrag. Vilket ligger i linje med uppdraget som är att se över vilka omprioriteringar av stöd inom nuvarande bidragssystem som skulle vara nödvändiga för att uppnå en större långsiktighet inom befintliga anslagsnivåer.

10.2 Bemyndiganden

Bedömning: Huvudinriktningen vid hanteringen av statens bidrag till det civila samhället bör vara att berört departement äskar ett minst tvåårigt beställningsbemyndigande för berörda anslag.

Regeringsbeslut om beställningsbemyndigande bör dock fattas efter sedvanlig prövning från fall till fall.

Skyddsvärnets kommentar:

Det är positivt att bemyndigande ska vara "förstahandsvalet" och att om man inte vill ge bemyndigande så ska det ges skäl för varför man inte valt det.

10.2.1 Myndigheternas hantering av bemyndiganden

Bedömning: Beslut om bidrag från anslag som medgivits bemyndigande bör fattas snarast efter att regleringsbrevet för myndigheten beslutats och avse så lång tid som möjligt.

Skyddsvärnets kommentar:

Skyddsvärnet tillstyrker bedömningen.

Vi ser med intresse på att promemorian också noggrant gått igenom hur bidrag fördelas från Allmänna arvsfonden. I promemorian står det *"Det innebär att bidragen från Allmänna arvsfonden inte ingår i utredningen. De erfarenheter som gjorts vid fördelning av bidragen från Allmänna arvsfonden kan dock vara av intresse även vid fördelning av bidrag ur statsbudgeten"*.

Skyddsvärnet anser att Allmänna arvsfonden har ett långsiktigt, förutsägbart och enhetligt system för sin bidragsgivning. De två främsta delarna i deras

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

bidragsgivning är långsiktigheten, vi får besked om bidrag för tre år, samt kontinuerlig utbetalning av medel (varje kvartal).

Önskvärt vore om ett liknande system kunde användas på organisationsbidrag till civilsamhället, oavsett vilket departement det kommer ifrån.

10.3.1 God information till organisationerna

Bedömning: Relevanta bidragsgivande myndigheter bör ges i uppdrag att se över vilken information de ger till berörda organisationer om möjligheten att ansöka om bidrag och hur denna information förmedlas. Uppdraget ska rymmas inom myndigheternas beslutade och beräknade anslagsramar.

Skyddsvärnets kommentar:

Vi instämmer i den kritik som framförts av civilsamhället, under en längre tid, när det gäller otydligheten kring vilka bidrag som kan sökas samt vad som krävs mm.

För att det ska bli en förbättring på detta område anser Skyddsvärnet att det krävs:

- att aktuella myndigheter får som ett uppdrag i sitt regleringsbrev att åtgärda otydligheten kring bidragsansökningar.
- att återrapporteringen sammanställs så det lättöverskådligt syns vad varje myndighet har gjort för åtgärder.
- att myndigheten tänker på tillgängligheten av informationen dvs på papper, digitalt, rörligt material, ljudfiler, personliga möten/träffar osv.
- att regeringen i samråd med civilsamhället lyfter fram goda exempel på myndigheter som har bidragsinformationen tydlig och lättillgänglig.

10.3.2 Mer enhetliga förordningar, särskilt för organisationsbidrag

Bedömning: När ändringar i befintliga bidragsförordningar eller nya förordningar beslutas bör det eftersträvas att förordningarna utformas på ett enhetligt sätt. Det bör särskilt gälla för organisationsbidrag.

Skyddsvärnets kommentar:

Skyddsvärnet tillstyrker bedömningen om att förordningarna gällande organisationsbidrag bör utformas mer enhetligt. Vi vill förstärka detta ytterligare genom att ändra bör till skall.

Ett tillägg till att det blir mer enhetligt är att det måste göras tydligt att alla demokratiskt uppbyggda organisationer i civilsamhället ska kunna söka organisationsbidrag.

Idag står en stor del av civilsamhället utan organisationsbidrag. Detta innebär att regeringen, idag, bara anser att en del av hela civilsamhället är något värt för sin egen skull. Organisationsbidrag är till för att stödja civilsamhällets organisationer för vad de är, inte för vad de gör. Om detta ska vara mer än något vacker skrivet måste organisationsbidrag ges till alla demokratiskt uppbyggda organisationer i civilsamhället.

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

10.3.3 Ansökningsförfarandet och återrapporteringen

Bedömning: De myndigheter som betalar ut bidrag till organisationer i det civila samhället bör se över de regler som gäller ansökan och återrapportering för att, om möjligt, underlätta administrationen för de organisationer som berörs. I översynen bör även möjligheterna till digitalisering beaktas.

Skyddsvärnets kommentar:

Skyddsvärnet tillstyrker bedömningen om att se över ansöknings- och återrapporteringshandlingarna från varje myndighet när det gäller bidrag. Det bör gå att förenkla och få till en mer enhetlighet mellan myndigheterna.

Skyddsvärnet anser att följande ska göras:

- tydliggör i regleringsbrev till myndigheterna att översyn av sina ansöknings- och återrapporteringshandlingar gällande bidrag är en uppgift som ska göras och återrapporteras.
- Titta på goda exempel såsom Allmänna arvsfondens ansökningsblankett, budgetmall samt återrapporteringsblankett. Dessa är dessutom digitala.

10.3.4 Revision

Bedömning: Riktlinjer för vad revision av bidrag ska omfatta bör tas fram av berörd myndighet, eventuellt i samarbete med andra myndigheter.

Skyddsvärnets kommentar:

Allmänna arvsfonden har tagit fram riktlinjer på det aktuella området. Det är av stor vikt att det finns en tydlighet om vilken revision som krävs när man ansöker om ett bidrag. Detta måste planeras redan innan bidraget beviljas.

Tilläggas ska att revisionskostnaderna bör ingå i det bidrag organisationen får. Det bör vara en egen kostnad i budgeten och måste därför finnas med på olika blanketter och mallar som myndigheten har när det gäller deras bidragsansökningar.

Övriga kommentarer

Skyddsvärnet anser:

- att det i alla regleringsbrev till statliga myndigheter finns med tydliga skrivningar om att samverka med civilsamhället och att resultaten ska rapporteras årligen till Regeringen. De myndigheter vi anser ska prioriteras med att få ett sånt uppdrag i sitt regleringsbrev är; länsstyrelserna, arbetsförmedlingen, försäkringskassan, skolverket, bolagsverket, folkhälsomyndigheten, inspektionen för vård och omsorg, kriminalvårdsverket, migrationsverket och Statens Institutionsstyrelse.

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se

- att de årliga rapporterna till aktuellt departement sammanställs så att det även blir en lättöverskådlig sammanställning av all samverkan mellan statliga myndigheter och civilsamhället på ett och samma ställe.
- att Kulturdepartementet får uppdraget att sammanställa all samverkan mellan statliga myndigheter och civilsamhället, enligt de årliga rapporter som myndigheterna skickar in.
- att utvecklingen av brukarinflytandet i offentligt finansierade verksamheter (kommuner och landsting) även ska gälla statliga myndigheter såsom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, Kriminalvården och Statens Institutionsstyrelse.

Skyddsvärnets mening är att organisationernas roll i demokratin bör värnas och måste stöttas med finansiella resurser till organisationernas kärnverksamhet som röstbärare och opinionsbildare.

Skyddsvärnet betonar vikten av att kunna komma in i bidragsgivningen som organisation som tidigare inte fått bidrag.

Styrelsen för Skyddsvärnet

gm/Nilla Helgesson
Direktor/VD

Skyddsvärnet är en ideell förening som verkat inom social omsorg, arbetsintegrering och utbildning sedan år 1910. Vi är religiöst och partipolitiskt obundna.

Vi saknar ägare vilket innebär att all vinst/överskott återinvesteras i verksamheterna.

Vår vision är att förebygga social utslagning i samhället samt vara opinionsbildande och utveckla socialt arbete.

Skyddsvärnet bedriver olika former av socialt utvecklingsarbete för kunder och klienter med upptagningsområde av deltagare och klienter från hela Sverige. Vårt mål är att stödja individer så att de utökar sin förmåga att nyttja sina egna resurser för att bli fungerande samhällsmedborgare.

Skyddsvärnet har avtal med ett 110-tal kommuner, Arbetsförmedlingen och Kriminalvården.

SKYDDSVÄRNET – anno 1910

Hornsgatan 123
117 28 Stockholm

Telefon: 08-729 17 30
Org. Nr: 802003-0832

www.skyddsvarnet.se
kansliet@skyddsvarnet.se